

Nr 85

Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74; given den 8 mars 1974.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

CARL GUSTAF

G. E. STRÄNG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ytterligare utgifter på tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

De anslag som begärs uppgår till ca 249 milj. kr., varav ca 233,6 milj. kr. på driftbudgeten och 15,4 milj. kr. på kapitalbudgeten. De största anslagen föreslås till sysselsättningsskapande åtgärder för arbetslösa och särskilda åtgärder för arbetsanpassning samt till FN-styrkors verksamhet utomlands och nedskrivning av statens järnvägars statskapital.

Utdrag av protokollet över finansärenden hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet den 8 mars 1974.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena ANDERSSON, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, FELDT, SIGURDSEN, GUSTAFSSON, ZACHRISSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

De anslag som 1973 års riksdag anvisat sedan riksstaten för budgetåret 1973/74 fastställts har uppförts på tilläggsstat I (prop. 1973: 144, 145, 165 och 170, KU 1973: 51, FiU 1973: 43, rskr 1973: 401). Vidare har vid början av innevarande års riksdags vårsession begärts anslag på tilläggsstat II till nämnda riksstat (prop. 1974: 2 och 1974: 25).

Ytterligare anslagsframställningar på tilläggsstat under löpande budgetår har nu ansetts erforderliga. De bör föreläggas riksdagen i en gemensam proposition avseende utgifter på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74.

De framställningar om anslag på tilläggsstat som Kungl. Maj:t beslutar om denna dag tas in i dagens statsrådsprotokoll över utrikes-, försvars-, social-, kommunikations-, finans-, utbildnings-, jordbruks-, handels-, arbetsmarknads- och industriärenden. Utdrag av dessa protokoll bör biläggas den gemensamma propositionen som *bilagor 1—13*. En sammanställning över de av Kungl. Maj:t i denna proposition begärda anslagen torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 14*.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t i en gemensam proposition förelägger riksdagen de förslag om anslag på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 som framgår av nämnda utdrag av statsrådsprotokollet.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

*Bilaga 1***KUNGL. HOV- OCH SLOTSSTATERNA**

Utdrag av protokollet över finansärenden hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet den 8 mars 1974.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena ANDERSSON, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, FELDT, SIGURDSEN, GUSTAFSSON, ZACHRISSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler under första huvudtiteln hörande ärende angående utgifter på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 och anför.

DRIFTBUDGETEN**FÖRSTA HUVUDTITELN****A. Kungl. hov- och slotsstaten**

[1] **A 3. Kostnader för framlidne Hans Maj:t Konung Gustaf VI Adolfs begravning.** I skrivelse den 21 december 1973 har chefen för framlidne Konung Gustaf VI Adolfs hovförvaltning anmält att kostnaderna för Konung Gustaf VI Adolfs begravning uppgick till 492 291: 65 kr. Kostnaderna fördelade sig på 270 268 kr. enligt räkning från statens transportkontor, 13 625: 25 kr. enligt kostnadsräkning från djurgårdsförvaltningen samt 208 398: 40 kr. i omkostnader för hovmarskalksämbetet.

Departementschefen

Staten har tidigare i vissa fall bestritt kostnader för begravning av avlidna kungliga personer. Så skedde bl. a. vid Konung Gustaf V:s begravning. Det är uppenbart att konungens ställning som statschef ställer särskilda krav på arrangemangen kring begravningen. Den del av kostnaderna som enligt min mening bör bestridas av statsverket uppgår till avrundat 460 000 kr.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen
att till *Kostnader för framlidne Hans Maj:t Konung Gustaf VI
Adolfs begravning* på tilläggsstat III till riksstaten för budget-
året 1973/74 anvisa ett anslag av 460 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets
övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet
Regenten.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

*Bilaga 2***UTRIKESDEPARTEMENTET**

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet den 8 mars 1974.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena ANDERSSON, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, FELDT, SIGURDSEN, GUSTAFSSON, ZACHRISSON.

Ministern för utrikes ärendena anmäler de ärenden under utrikesdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 och anför.

DRIFTBUDGETEN**TREDJE HUVUDTITELN****A. Utrikesdepartementet m. m.**

[1] **A 1. Utrikesförvaltningen.** På riksstaten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik förts upp ett förslagsanslag av 169 016 000 kr.

I *Tripoli* har Sverige f. n. ett ambassadkansli, vilket förestås av en konsul. Bl. a. med hänsyn till det ökande behovet av politisk och ekonomisk bevakning av Nordafrika bör denna myndighet ställas under ledning av en tjänsteman i Cr 1 samt förstärkas med en förste ambassadsekreterare och ett biträde. Därvid kan en tjänst som konsul dras in. Förstärkningen skulle för innevarande budgetår medföra en merkostnad av ca 150 000 kr.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att i utrikesförvaltningen inrätta en tjänst i Cr 1.

[2] **A 9. Extra utgifter.** På riksstaten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik förts upp ett reservationsanslag av 305 000 kr.

1100-årsminnet av den första bosättningen på Island högtidlighålls sommaren 1974. Jubileumsfirandet kommer att i stor utsträckning knytas till det isländska nationalbiblioteket Landsbokasafn.

Den traditionella samhörigheten mellan Sveriges och Islands folk kommer till uttryck ej minst inom det kulturella utbytet. Efter samråd med chefen för utbildningsdepartementet angående lämplig utformning av en svensk uppvaktning föreslår jag att Sveriges regering och riksdag gemensamt uppvaktar Island med en nationalgåva som i huvudsak får anknytning till det isländska nationalbiblioteket. I gåvan bör ingå ett antal representativa bokverk, svenska talskivor jämte uppspelningsapparat samt vidare vissa medel för engångsstipendier för studier för islänningar i Sverige. Studierna bör ligga på forskar- eller forskarutbildningsnivå. Jag beräknar medel motsvarande fyra årsstipendier men förutsätter att de individuella stipendietiderna inom denna ram anpassas av den instans som förvaltar stipendierna.

Totalt uppgår kostnaderna för gåvan till 200 000 kr.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Extra utgifter* på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

Bilaga 3

FÖRSVARSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över försvarsärenden hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet den 8 mars 1974.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena ANDERSSON, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, FELDT, SIGURDSEN, GUSTAFSSON, ZACHRISSON.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Holmqvist, anmäler de ärenden under försvarsdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 och anför.

DRIFTBUDGETEN

FJÄRDE HUVUDTITELN

A. Försvarsdepartementet m. m.

[1] **A 4. Extra utgifter.** I riksstaten för innevarande budgetår är under denna anslagsrubrik uppfört ett reservationsanslag av 900 000 kr. Vid ingången av budgetåret fanns på anslaget en reservation av 6 193 kr. Under budgetårets sju första månader uppgick belastningen till 608 200 kr. Det belopp om knappt 300 000 kr. som återstår av anslaget för innevarande budgetår kommer inte att förslå. Belastningen kan för tiden februari—juni 1974 uppskattas till ca 500 000 kr. Därtill kommer de ökade kostnader som de nya bestämmelserna om utmärkelsen För nit och redlighet i rikets tjänst kan komma att medföra. Dessa bestämmelser är betydligt generösare än de regler som hittills har gällt och utmärkelsen kommer i fortsättningen att kunna tilldelas fler personalgrupper än tidigare, exempelvis militärer och civilmilitärer. Bestämmelserna har även retroaktiv verkan. Jag räknar med att ytterligare sammanlagt 300 000 kr. torde behövas. Medelstillskottet bör belasta utgiftsramen för det militära försvaret.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Extra utgifter* på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

H. Övrig verksamhet

[2] **H 10. FN-styrkors verksamhet utomlands.** Medel för en svensk militär styrka i FN-tjänst anvisades första gången på tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1956/57 (prop. 1956: 198, SU 1956: 179, rskr 1956: 359). Därefter har årligen ytterligare medel anvisats för svenska FN-styrkors verksamhet. Fr. o. m. budgetåret 1965/66 har medel för de årliga utgifterna inom Sverige för att rekrytera, utbilda och organisera den svenska beredskapsstyrkan m.m. anvisats under förslagsanslaget Beredskapsstyrka för FN-tjänst, medan utgifter för FN-styrkornas verksamhet utom Sverige och för viss personal vid Sveriges ständiga representation i FN samt — fr. o. m. den 1 juli 1967 — för observatörer i FN-tjänst har betalats från reservationsanslaget Kostnader för svenska FN-styrkor m.m. Medel för FN-styrkornas verksamhet utom Sverige har fr. o. m. budgetåret 1972/73 anvisats under anslaget FN-styrkors verksamhet utomlands. Sammanlagt har för svenska FN-styrkors verksamhet hittills anvisats 501 965 000 kr. på tilläggsstat. Därav har 10,6 milj. kr. anvisats under innevarande budgetår dels för att täcka utgifter för FN-styrkan på Cypern under tiden den 15 juni—den 15 december 1973 och för FN-observatörer under juli—december 1973, dels för vissa oförutsedda utgifter (prop. 1973: 170 bil. 2, FöU 1973: 24, rskr 1973: 365).

Huvuddelen av ifrågavarande utgifter avses bli ersatta av FN. Intill den 1 januari 1974 har från FN influtit 337 222 217 kr. Sveriges fordran hos FN enligt hittills framlagda krav uppgår f. n. till 37 122 034 kr. Ersättningar som flyter in från FN tillgodoförs riksstatens inkomstittel Övriga diverse inkomster.

Genom beslut den 14 december 1973 har tiden för den svenska FN-insatsen på Cypern förlängts t. o. m. den 15 juni 1974. Fr. o. m. slutet av april 1974 beräknas styrkan minska med ca 40 man. Utgifterna för tiden den 15 december 1973—den 15 april 1974 beräknas till ca 2,2 milj. kr. för månad och för tiden den 15 april 1974—den 15 juni 1974 till 2 025 000 kr. för månad eller sammanlagt 12 850 000 kr.

Genom beslut den 26 oktober 1973 har en svensk FN-styrka satts in för tjänstgöring i Mellersta Östern. Utgifterna för denna beräknas till ca 4 090 000 kr. för månad eller för tiden januari—juni 1974 sammanlagt 24 540 000 kr.

En allmän medelsreserv av 3 milj. kr. bör beräknas med hänsyn till eftersläpande sjukvårdskostnader för tidigare kontingenter, eftersläpande traktamentskostnader för kontingenten i Mellersta Östern samt vissa utgifter som kan bli nödvändiga vid en avveckling av kontingenterna.

Antalet observatörer i FN-tjänst uppgick i januari 1974 till 37. Medelsbehovet för dessa kan beräknas till 420 000 kr. för månad eller för tiden januari—juni 1974 sammanlagt ca 2 520 000 kr.

Vid utgången av december 1973 förelåg en brist på ca 6 066 000 kr. under anslaget FN-styrkors verksamhet utomlands.

Behovet av ytterligare medel för FN-styrkor på Cypern, i Mellersta Östern och för observatörer uppgår alltså till (12 850 000 + 24 540 000 + 3 000 000 + 2 520 000 + 6 066 000) 48 976 000 kr., avrundat 49 milj. kr. Medlen bör liksom tidigare anvisas utanför utgiftsramen för det militära försvaret.

Med hänsyn till att många osäkra faktorer ligger i anslagsberäkningen kan det bli nödvändigt att även i fortsättningen förskottsvis bestrida utgifter för ifrågavarande ändamål från anslaget till oförutsedda utgifter. Dessa utgifter bör slutligt belasta anslaget FN-styrkors verksamhet utomlands. Frågan om deras täckning bör få tas upp framdeles.

Under åberopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *FN-styrkors verksamhet utomlands* på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 anvisa ett reservationsanslag av 49 000 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

Bilaga 4

SOCIALDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över socialärenden hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet den 8 mars 1974.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena ANDERSSON, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, FELDT, SIGURDSEN, GUSTAFSSON, ZACHRISSON.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Aspling, anmäler de ärenden under socialdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 och anför.

DRIFTBUDGETEN

FEMTE HUVUDTITELN

A. Socialdepartementet m. m.

[1] A 2. **Kommittéer m. m.** Under denna rubrik har på riksstaten för budgetåret 1973/74 anvisats ett reservationsanslag av 10,8 milj. kr. Behållningen på anslaget vid ingången av budgetåret 1973/74 uppgick till 526 000 kr. Den utredningsverksamhet som bekostas från detta anslag har under budgetåret blivit mera omfattande och kostnadskrävande än vad som förutsågs vid anslagsberäkningen. Jag räknar med ett ytterligare medelsbehov av 1,4 milj. kr. under anslaget för innevarande budgetår.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 anvisa ett reservationsanslag av 1 400 000 kr.

E. Myndigheter inom hälso- och sjukvård, socialvård m. m.

[2] E 8. **Statens bakteriologiska laboratorium: Driftbidrag.** Till ändamålet har för budgetåret 1973/74 anvisats ett reservationsanslag av 1 milj. kr.

Statens bakteriologiska laboratorium (SBL) föreslår att ytterligare 1 835 000 kr. anvisas på tilläggsstat för innevarande budgetår. Laboratoriets hela verksamhet har hittills betraktats som skattepliktig vid avräkning av skatt enligt 17 § förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt. Detta har lett till att länsstyrelsen i Stockholms län har återbetalat mervärdeskattemedel till SBL. Dessa medel har bl. a. tillgodoförts förevarande reservationsanslag. Riksskatteverket har emellertid lämnat ett förhandsbesked att de diagnostiska undersökningarna vid SBL inte är att anse såsom skattepliktig verksamhet. Med hänsyn härtill får SBL fr. o. m. november 1972 endast göra avdrag för ingående skatt, som i princip hänför sig till preparatförsörjning (program 2).

Detta innebär att för SBL uppkommit en merkostnad för utgifter, som eljest skulle ha bestritts med anlitande av återbetalade skattemedel. Kostnaden beräknas uppgå till sammanlagt 2 864 000 kr., varav 1 294 000 kr. hänför sig till budgetåret 1972/73. Merkostnaden fördelar sig med 1 835 000 kr. för diagnostiska undersökningar och 663 000 kr. för centrallaboratorieuppgifter (program 1), 202 000 kr. för epidemiologisk verksamhet (program 3) samt 164 000 kr. för försvarsmedicinsk verksamhet (program 4).

När det gäller förslagsanslagen E 9. Statens bakteriologiska laboratorium: Centrallaboratorieuppgifter och E 10. Statens bakteriologiska laboratorium: Försvarsmedicinsk verksamhet ankommer det på Kungl. Maj:t att medge erforderliga överskridanden.

Merkostnaden för diagnostiska undersökningar belastar detta reservationsanslag. Ett ytterligare medelsbehov om 1 835 000 kr. föreligger således.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens bakteriologiska laboratorium: Driftbidrag* på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 anvisa ett reservationsanslag av 1 835 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

II. STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

[3] 10. **Vissa byggnadsarbeten m. m. inom socialdepartementets verksamhetsområde.** Under denna rubrik har för budgetåret 1973/74 anvisats ett investeringsanslag av 9 milj. kr. avseende vissa byggnadsarbeten m. m. vid kliniker för psykiskt sjuka m. m., för rättspsykiatriska kliniker, vid ungdomsvårdsskolorna, vid statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare, vid statens bakteriologiska laboratorium samt vid statens rättsläkarstationer.

10.7 Vissa byggnadsarbeten för socialstyrelsens läkemedelsavdelning.

Genom beslut den 13 mars 1970 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att utarbeta förslag till byggnadsprogram m. m. för lokaler till den statliga läkemedelskontrollen vid en utflyttning till Uppsala (prop. 1970: 74, SU 1970: 98, rskr 1970: 223). Byggnadsstyrelsen har den 21 januari 1974 redovisat preliminärt byggnadsprogram för nybyggnad på Artillerifältet i Uppsala för socialstyrelsens läkemedelsavdelning och därvid bl. a. hemställt om uppdrag att inom en kostnadsram av 2,5 milj. kr. i prisläget den 1 april 1973 utföra schakt och grund m. m. för ifrågavarande nybyggnad. Styrelsen räknar med att påbörja arbetena med schakt och grund under september 1974 och övriga byggnadsarbeten under december 1974. Beredningen av ärendet är inte avslutad. När så har skett avser jag att återkomma till Kungl. Maj:t med ett förslag till kostnadsram för nybyggnaden. För att det skall bli möjligt att påbörja arbetena med schakt och grund på sätt byggnadsstyrelsen föreslagit, föreslår jag att en kostnadsram av 2,5 milj. kr. förs upp för detta ändamål. Jag förordar att de utgifter som hänger samman med dessa arbeten får bestridas av tillgängliga medel under förevarande anslag.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att godkänna vad jag förordat i det föregående angående bestridande av utgifterna för vissa byggnadsarbeten för socialstyrelsens läkemedelsavdelning.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

*Bilaga 5***KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET**

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet den 8 mars 1974.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena ANDERSSON, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, FELDT, SIGURDSEN, GUSTAFSSON, ZACHRISSON.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Norling, anmäler de ärenden under kommunikationsdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 och anför.

KAPITALBUDGETEN**I. STATENS AFFÄRSVERKSFONDER****A. Postverket**

[1] **1. Posthus m. m.** I skrivelse den 14 februari 1974 har postverket föreslagit nyteckning av aktier i Tidningstjänst AB. Aktiekapitalet föreslås höjt från 900 000 kr. till 2,5 milj. kr. Aktieteckningen föreslås ske till en kurs av 120 % för att bolagets reservfond skall bibehållas vid 20 % av aktiekapitalet. Det erforderliga beloppet för aktieteckning skulle således vara $120\% \times 1\,600\,000 = 1\,920\,000$ kr.

Tidningstjänst bildades efter beslut av 1969 års riksdag (prop. 1969: 55, SU 1969: 108, rskr 1969: 252) med uppgift att organisera och administrera samdistribution av dagstidningar och i sammanhanget förmedla statlig samdistributionsrabatt. Tidningstjänst är ett helägt dotterföretag till postverket. Företaget har expanderat snabbt. I nedanstående tabell visas utvecklingen t. o. m. senaste verksamhetsåret, den 1 juli 1972—den 30 juni 1973.

Bokslutsuppgifter (milj. kr)	1969/70	1970/71	1971/72	1972/73
Omsättning	3,5	28,3	59,7	80,5
Nettoresultat	-0,2	0	0,2	0,1
Balansomslutning	1,9	8,6	14,8	17,0
Eget kapital	0,9	0,9	1,1	1,1
varav aktiekapital	0,9	0,9	0,9	0,9
Verksamhetsuppgifter (30 juni)				
Med bud utdelade dagstidningar per utgivningsdag	270 000	560 000	800 000	940 000
Antal tidningsbud	1 250	3 200	5 200	5 010
Antal orter	194	470	620	670

Som framgår av tabellen uppgick omsättningen det senaste verksamhetsåret till 80,5 milj. kr. och balansomslutningen till 17 milj. kr. För verksamhetsåret 1973/74 förutses en ökning av omsättningen med 10—15 milj. kr. och en ökning även av balansomslutningen.

Mot en omsättning innevarande budgetår på över 90 milj. kr. står ett eget kapital på endast 1,1 milj. kr. Med ett så litet eget kapital löper företaget risk att även vid i förhållande till omsättningen relativt små förluster tvingas träda i likvidation.

Starka skäl finns enligt min mening för att öka det egna kapitalet i Tidningstjänst. Jag tillstyrker således postverkets förslag om teckning av aktier för 1,6 milj. kr. med 20 % överkurs. Jag förutsätter härvid att Tidningstjänsts taxor fastställs så att postverket erhåller normal statlig avkastning på sitt kapital i bolaget.

Postverket räknar med att aktieteckningen skall ske under budgetåret 1974/75. I prop. 1974: 1 (bil. 8 s. 194) föreslås ett investeringsanslag till Posthus m. m. budgetåret 1974/75 av 71,8 milj. kr. Under förutsättning att riksdagen anvisar ett anslag av denna storlek räknar jag med att erforderliga medel för aktieteckningen — 1 920 000 kr. — kan täckas från anslaget. Något tilläggsanslag erfordras således inte.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att godkänna vad jag förordat angående nyteckning av aktier i Tidningstjänst AB.

IX. DIVERSE KAPITALFONDER

Sjöfartsverkets fond

[2] **3. Sjöfartsmateriel m. m.** Till detta ändamål har innevarande budgetår redovisats ett investeringsanslag av 49,3 milj. kr., varav 2 milj. kr. på tilläggsstat I. Behållningen på anslaget uppgår till 884 000 kr. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 12 oktober 1973 har investeringsramen för sjöfartsverkets fond fastställts till 47 850 000 kr.

Av sjöfartsverket i samråd med arbetsmarknadsstyrelsen utförda investeringar i sysselsättningsfrämjande syfte beräknas under innevarande budgetår uppgå till 5,2 milj. kr. Av beloppet avser 4 710 000 kr. investeringar i fyrar, lotsplatser m. m. samt 490 000 kr. industribeställningar. I enlighet med de riktlinjer för finansiering av ifrågavarande slag av investeringar, för vilka chefen för finansdepartementet redogjort i prop. 1969: 1 bil. 19, bör medel härför beräknas under sjöfartsverkets fond.

I enlighet med det anförda och med hänsyn till vissa eftersläpande faktureringar från föregående budgetår beräknar jag den totala medelsförbrukningen på anslaget till 53,6 milj. kr. Då det tillgängliga anslaget uppgår till $(49,3 + 0,9)$ 50,2 milj. kr. uppgår behovet av ytterligare medel till 3,4 milj. kr.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Sjöfartsmateriel m. m.* på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 anvisa ett investeringsanslag av 3 400 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

Bilaga 6

FINANSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över finansärenden hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet den 8 mars 1974.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena ANDERSSON, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, FELDT, SIGURDSEN, GUSTAFSSON, ZACHRISSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler ärende under finansdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 och anför.

KAPITALBUDGETEN

II. STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

[1] **11. Byggnadsarbeten för statlig förvaltning.** Under denna rubrik har i riksstaten för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 190 milj. kr. Planeringen av lokaler m. m. i samband med omlokaliseringen av statlig verksamhet har redovisats senast i prop. 1974: 1 (bil. 9 s. 107). Med hänsyn till gällande tidplaner för omlokaliseringen — vilka redovisats i prop. 1973: 55 — bör följande byggnadsobjekt nu redovisas för riksdagen.

Norrköping. Nybyggnad i Oxelbergen för luftfartsverket och statens invandrarverk. Enligt gällande tidplaner skall statens invandrarverk och luftfartsverket omlokaliseras till Norrköping under försommaren och hösten 1976. Redogörelse för nybyggnaden lämnades senast i prop. 1973: 1 (bil. 9 s. 104). Kungl. Maj:t uppdrog den 29 juni 1973 åt byggnadsstyrelsen att med beaktande av vad som anförts i prop. 1973: 27 om luftfartsverkets uppgifter avseende flygsäkerhetstjänst och radioteknisk tjänst projektera även de delar av nybyggnaden som avsåg luftfartsverket t. o. m. bygghandlingar. Byggnadsstyrelsen har därefter hemställt om bygguppgifter för en första etapp om ca 15 300 m² rumsyta till en beräknad kostnad av 40 milj. kr. i prisläget den 1 april 1973. Nybyggnaden planeras i denna del innehålla ca 740 arbetsplatser samt härutöver restaurang och vissa andra servicelokaler. Byggnadsstyrelsen

avser att senare redovisa förslag om en andra etapp för vissa tillkommande lokalbehov vid luftfartsverket.

Kungl. Maj:t har den 22 februari 1974 uppdragit åt byggnadsstyrelsen att företa den upphandling och utföra de förberedande arbeten för den första etappen som krävs för att tidplanerna skall hållas.

Gävle. Nybyggnad i kvarteren Låsman och Vulcanus för statens institut för byggnadsforskning. Institutet — som enligt gällande tidplan skall omlokaliseras till Gävle under sommaren 1976 — föreslås få lokaler i kvarteren Låsman och Vulcanus i västra delen av Brynäs, huvudsakligen genom nybyggnad. Byggnadsstyrelsen har redovisat byggnadsprogram och systemhandlingar omfattande en sammanlagd programyta av nära 6 400 m². Nybyggnaden föreslås innehålla kontors-, service- och laboratorielokaler — de senare med delvis speciella krav — om ca 6 000 m² rumsyta. Kostnaderna beräknas till 14 milj. kr. i prisläget den 1 april 1973, därav för nybyggnaden 13,5 milj. kr.

Gävle. Nybyggnad i Mårtsbo för geodetiskt observatorium för statens lantmäteriverk. Enligt gällande tidplan skall lantmäteristyrelsen och rikets allmänna kartverk — som den 1 juli 1974 förs samman till en gemensam organisation, statens lantmäteriverk — omlokaliseras till Gävle sommaren 1975. Kungl. Maj:t uppdrog den 18 maj 1973 åt byggnadsstyrelsen att på grundval av redovisat lokalprogram upprätta systemskisser m. m. för ett geodetiskt observatorium i Gävle för rikets allmänna kartverk. Systemskisser har nu redovisats för en nybyggnad i Mårtsbo i Gävle kommun, ca 10 km söder om Gävle centrum. Nybyggnaden föreslås få en rumsyta av 265 m² och beräknas kosta 1 milj. kr. i prisläget den 1 april 1973, inkl. tomt.

Kartverket disponerar f. n. ett motsvarande observatorium på Lovön, vilket kommer att behållas för vissa astronomiska Ortsbestämningar som förutsätter kontinuitet. Observatoriet i Mårtsbo avses ersätta Lovö-observatoriet för rutinmässiga kalibreringar och instrumentundersökningar samt för utvecklings-, försöks- och vetenskapligt arbete i samband med verkets övriga uppgifter.

Departementschefen

Som jag redovisat i det föregående föreligger nu byggnadsprogram och systemhandlingar för *nybyggnad i kvarteren Låsman och Vulcanus i Gävle* för statens institut för byggnadsforskning. Beredningen av ärendet är ännu inte avslutad. När så har skett räknar jag med att återkomma med ett slutligt förslag till kostnadsram. I avvaktan härpå bör av hänsyn till den gällande tidplanen en preliminärt beräknad kostnadsram i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag föras upp i investeringsplanen.

Med hänvisning till vad jag redovisat i det föregående bör i investeringsplanen föras upp följande nya och ändrade kostnadsramar.

Byggnadsobjekt	Kostnads- ram 1973-04-01 (1 000-tal kr.)	Ber. medels- förbrukning för 1973/74 (1 000-tal kr.)	Byggstart år-mån	Färdig- ställande år-mån.
<i>Norrköping</i> Nybyggnad i Oxelbergen	40 000	7 000	74-04	76-10
<i>Gävle</i> Nybyggnad i kv. Låsman och Vulcanus	14 000		74-10	76-06
Nybyggnad i Mårtsbo	1 000		74-08	75-05

Jag förordar att de utgifter som hänger samman med de nu redovisade byggnadsobjekten får bestridas av tillgängliga medel under förevarande investeringsanslag.

Vid min anmälan av frågan om anslag för budgetåret 1974/75 till byggnadsarbeten för statlig förvaltning (prop. 1974: 1 bil. 9 s. 107) föreslog jag att i investeringsplanen för nästa budgetår skulle föras upp en gemensam kostnadsram för vissa återstående, ännu inte särskilt redovisade byggnadsobjekt inom etapp I av omlokaliseringen av statlig verksamhet. Inom denna ram beräknade jag medelsförbrukningen under nästa budgetår preliminärt till 40 milj. kr. I det föregående har jag föreslagit att separata kostnadsramar för vissa av de däri ingående objekten förs upp i investeringsplanen redan för innevarande budgetår. Chefen för jordbruksdepartementet kommer senare denna dag att föreslå att en kostnadsram för vissa byggnadsarbeten i samband med omlokaliseringen av skogshögskolan till Garpenberg förs upp i investeringsplanen under anslaget Byggnadsarbeten vid jordbrukets högskolor m. m. Medelsförbrukningen under nästa budgetår under förevarande investeringsanslag för de objekt för vilka således särskilda kostnadsramar föreslås kan beräknas till sammanlagt ca 20 milj. kr. För de återstående objekt inom etapp I av omlokaliseringen av statlig verksamhet som bör bekostas från detta anslag, nämligen nybyggnader för Sveriges geologiska undersökning i Uppsala och Umeå, skogshögskolan i Umeå, statens provningsanstalt i Borås samt den arbetsmedicinska verksamheten i Umeå, bör därmed medelsförbrukningen under nästa budgetår beräknas till ca 20 milj. kr. inom en sammanlagd kostnadsram för objekten av preliminärt 160 milj. kr.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att godkänna vad jag har förordat i det föregående angående bestridande av utgifterna för vissa byggnadsarbeten för statlig förvaltning.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

Bilaga 7

UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över utbildningsärenden hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet den 8 mars 1974.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena ANDERSSON, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, FELDT, SIGURDSEN, GUSTAFSSON, ZACHRISSON.

Chefen för utbildningsdepartementet, statsrådet Zachrisson, anmäler de ärenden under utbildningsdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 och anför.

DRIFTBUDGETEN

ÅTTONDE HUVUDTITELN

A. Utbildningsdepartementet m. m.

[1] A 2. **Kommittéer m. m.** För budgetåret 1973/74 anvisades på riksstaten under reservationsanslaget Kommittéer m. m. 17,2 milj. kr. Vid ingången av budgetåret redovisades under anslaget en reservation av drygt 0,8 milj. kr., vilken i huvudsak utgjorde debiterade, icke betalda fordringar.

I syfte att begränsa kostnaderna för kommittéernas utredningsverksamhet fastställde utbildningsdepartementet vid budgetårets början individuella kostnadsramar, vilka dels bidragit till att nå syftet att begränsa utredningsverksamhetens kostnader och dels gjort det möjligt att närmare uppskatta medelsbehovet för tiden fram till budgetårsskiftet.

Under budgetårets 1973/74 första hälft uppgick belastningen på anslaget till nära 9,5 milj. kr. Ett belopp av drygt 8,6 milj. kr. återstår för budgetårets andra hälft av riksdagen anvisat anslag. Tillgängliga medel kommer, trots nämnda planeringsåtgärder, då dessa får full genomslagskraft först på längre sikt, ej att täcka kostnaderna för pågående utredningar.

Belastningen för tiden januari—juni 1974 kan uppskattas till i genomsnitt drygt 1,9 milj. kr. per månad. Således föreligger ett medelsbehov av ytterligare 3 milj. kr. De åtgärder som nu vidtagits för att påverka kostnadsutvecklingen under förevarande anslag medför, såvitt nu är möjligt att överblicka, en medelsbelastning under anslaget av i stort sett samma omfattning som budgetåret 1972/73.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.

B. Kulturändamål

[2] **B 8. Bidrag till Operan och Dramatiska teatern.** Statsmakterna har beslutat att arbetsgivare från den 1 januari 1974 skall påföras en socialförsäkringsavgift (prop. 1973: 144, SfU 1973: 28, rskr 1973: 339). Vid anslagsberäkningen för 1973/74 har inte denna kostnadsökning kunnat beaktas för teatrarnas del. Operan och Dramatiska teatern har gjort framställningar om att få sina merkostnader täckta huvudsakligen till följd av den nya socialförsäkringsavgiften under första halvåret 1974.

Över teatrarnas framställningar har *teater- och musikerådet* avgivit yttrande. Rådet godtar i stort sett teatrarnas beräkningar.

Departementschefen

Med hänsyn till den särskilda avtalsperiod som gäller för Operan och Dramatiska teatern bör bidragen till dessa institutioner ökas med 457 000 kr. resp. 221 000 kr. för att täcka kostnadsökningar till följd av den nya socialförsäkringsavgiften fr. o. m. den 1 januari 1974.

Det av mig beräknade medelsbehovet om sammanlagt 678 000 kr. bör täckas genom anvisande av ett anslag på tilläggsstat III till riksstaten för innevarande budgetår.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till Operan och Dramatiska teatern* på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 anvisa ett reservationsanslag av 678 000 kr.

[3] **B 9. Bidrag till Svenska riksteatern.** Svenska riksteatern har hemställt att fördelningen av lönekostnaderna för budgetåret 1973/74 ändras så att ytterligare 635 000 kr. får användas för löner, att tilläggsanslag utgår för täckande av den nya socialförsäkringsavgiften samt att ett tilläggsanslag anvisas för täckande av ökade traktamentskostnader.

Teater- och musikerådet har yttrat sig häröver.

Departementschefen

Jag räknar med att de kostnadshöjningar som följer med den nya socialförsäkringsavgiften och de höjda traktamentsersättningarna kan inrymmas i de medel som tidigare anvisats för budgetåret 1973/74.

Jag har inhämtat att Riksteatern har planerat sin verksamhet under innevarande budgetår så att ett överskridande av den i staten för Riksteatern upptagna posten för löner kommer att uppstå. Med hänsyn till i detta speciella fall förevarande omständigheter vill jag föreslå ett tillägg om 500 000 kr. avscende ytterligare medel till löner för Riksteaterns verksamhet budgetåret 1973/74.

Det av mig beräknade medelsbehovet bör täckas genom anvisande av ett anslag på tilläggsstat III till riksstaten för innevarande budgetår.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till Svenska riksteatern* på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

E. Högre utbildning och forskning

[4] **E 24 a. Vissa merkostnader för renhållning och städning.** I riksstaten för innevarande budgetår har under vart och ett av fakulteternas driftkostnadsanslag samt under reservationsanslagen E 24. Teknisk utbildning och forskning m. m.: Chalmers tekniska högskola och högskolan i Linköping och E 35. Vetenskapliga bibliotek: Bokinköp m. m. beräknats medel för bl. a. renhållning och städning.

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har i skrivelser i januari 1974 hemställt om medel på tilläggsstat för budgetåret 1973/74 för täckande av merkostnader för löner för städpersonal. UKÄ hänvisar till nytt prisavtal för statligt anställd städpersonal med giltighet från den 1 oktober 1972, vilket avtal inte kunnat beaktas vid medelsberäkningen för budgetåret 1973/74.

Merkostnaderna till följd av avtalet beräknar jag till sammanlagt 1 400 000 kr. Anslaget för täckning av merkostnader för löner och pensioner m. m. under sjunde huvudtiteln har ej beräknats för kostnadsökningar av detta slag.

Medel för de merkostnader som ifrågavarande avtal medför bör anvisas på tilläggsstat III till riksstaten för innevarande budgetår.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Vissa merkostnader för renhållning och städning* på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 anvisa ett reservationsanslag av 1 400 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

II. STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

[5] 16. **Byggnadsarbeten vid universiteten m. m.** I riksstaten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett investeringsanslag av 180 milj. kr. Medelsreservationen vid budgetårets början uppgick till drygt 18 milj. kr. Någon medelsanvisning på tilläggsstat beräknas f. n. inte bli erforderlig. För att byggnadsarbetena för nybyggnad för högre utbildning, etapp II, i Örebro och nybyggnader för högskolan i Luleå, etapp VII, skall kunna påbörjas redan innevarande budgetår bör följande ändrade kostnadsramar i 1 000-tal kr. föras upp i investeringsplanen. För dessa objekt har jag lämnat utförliga redogörelser vid min anmälan i prop. 1974: 34 av frågan om anslag för budgetåret 1974/75 till byggnadsarbeten m. m. inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde.

Byggnadsobjekt	Kostnadsram 73-04-01	Medelsförbrukning				Färdigställande år-mån.
		Faktisk t.o.m. 73-06-30	Beräknad för		Byggstart år-mån.	
		73-06-30	73/74	74/75		
<i>Örebro</i>						
Försörjningsåtgärder:						
Övriga åtgärder..	10 000	4 963	500	3 000	69-10	75 09
Nybyggnad för högre utbildning, etapp II	26 000		5 000	15 000	74-03	75-06
<i>Luleå</i>						
Försörjningsåtgärder:						
Anslutningsavgifter	9 000	1 815	4 100	3 000	successivt	
Övriga åtgärder ..						
Nybyggnader för högskolan	77 500	20 567	25 000	25 000	72-08	75-09

Jag förordar att de ökade kostnader som hänger samman med nämnda objekt får bestridas av tillgängliga medel under förevarande anslag.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att godkänna vad jag förordat angående bestridande av utgifter-
na för vissa byggnadsarbeten vid universiteten m. m.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets
övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Re-
genten.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

Bilaga 8

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet den 8 mars 1974.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena ANDERSSON, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, FELDT, SIGURDSEN, GUSTAFSSON, ZACHRISSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Lundkvist, anmäler de ärenden under jordbruksdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 och anför.

DRIFTBUDGETEN

NIONDE HUVUDTITELN

E. Fiske

[1] **E 12. Fiskeriundersökningsfartyg.** På riksstaten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 6,5 milj. kr.

Fiskeristyrelsen

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 augusti 1971 har fiskeristyrelsen den 27 augusti 1971 tecknat kontrakt med Kalmar Varv AB om byggande av ett nytt fiskeriundersökningsfartyg. Enligt kontraktet skall styrelsen till varvet erlägga ett fast belopp av 16 119 650 kr. Därtill kommer visst ytterligare belopp på grund av under leveranstiden inträffade prisförändringar, s. k. rörligt pris, samt mervärdeskatt. Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 november 1971 pågår i styrelsens regi upphandling av utrustning till fartyget inom en kostnadsram av 1,9 milj. kr. Fartyget väntas kunna levereras i juni 1974. Varvet väntas kunna lämna sluträkningen för fartygsbygget först i september 1974.

T. o. m. innevarande budgetår har under förevarande anslagsrubrik

anvisats sammanlagt 18,5 milj. kr. Nämnda belopp innefattar dels det i kontraktet med varvet angivna fasta beloppet jämte kostnadsramen för styrelsens egen upphandling av utrustning, dels vissa kostnader för administration och oförutsedda utgifter i samband med fartygsbygget. Styrelsen bedömer f. n. att ytterligare ca 9 milj. kr. behövs för att täcka återstående kostnader för fartygsbygget enligt kontraktet inkl. mervärdeskatt. Eftersom styrelsen får kännedom om det exakta beloppet först hösten 1974, bör medel för slutlig reglering av kostnaderna anvisas på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1974/75. Om hela beloppet anvisas då, kan statsverket bli skyldigt att betala dröjsmålsränta för tiden september—december 1974. Varvet har emellertid förklarat sig kunna avstå från dröjsmålsränta under förutsättning att varvet i juni 1974 erhåller en förskottslikvid av 3 milj. kr. utöver vad som enligt kontraktet skall betalas vid leveransen. Styrelsen hemställer att anslaget tillförs ytterligare 3 milj. kr. för innevarande budgetår.

Departementschefen

Under detta anslag har anvisats sammanlagt 18,5 milj. kr. I årets statsverksproposition har tagits upp ett belopp av 1 milj. kr. Den hittills gjorda medelsanvisningen täcker bl. a. det belopp av ca 16,1 milj. kr. som i avtalet med varvet angetts som grundpris för fartygsbygget. Jag biträder fiskeristyrelsens förslag att en förskottslikvid av 3 milj. kr. utöver vad som följer av avtalet får betalas till varvet vid leveransen av fartyget. Detta belopp bör anvisas på tilläggsstat för innevarande budgetår. Till frågan om behovet av medel för slutlig reglering av kostnaderna för fiskeriundersökningsfartyget torde jag få återkomma i senare sammanhang.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Fiskeriundersökningsfartyg* på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.

G. Utbildning och forskning

[2] **G 14. Inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor m. m.** På riksstaten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 11,5 milj. kr. Av beloppet disponerar byggnadsstyrelsen 4,1 milj. kr. enligt en särskild inredningsplan och utrustningsnämnden för universitet och högskolor 7,4 milj. kr. enligt en särskild utrustningsplan. Medelsreservationen vid budgetårets början uppgick för byggnadsstyrelsens del till ca 2 milj. kr. och för utrustningsnämndens del till ca 700 000 kr.

Byggnadsstyrelsen

Byggnadsstyrelsen anför att arbetena med de i inredningsplanen upptagna objekten beräknas medföra utgifter budgetåret 1973/74 till ett sammanlagt belopp av ca 10 milj. kr. Under budgetåret tillgängliga medel uppgår till ca 6 milj. kr. Med anledning härav hemställer styrelsen att ett belopp av 4 milj. kr. anvisas på tilläggsstat.

Departementschefen

Jag godtar byggnadsstyrelsens beräkning av utgifterna för inredning budgetåret 1973/74 och föreslår att 4 milj. kr. anvisas på tilläggsstat för bestridande av kostnader för inredning av lokaler vid jordbrukets högskolor m. m.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor m. m.* på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kr.

KAPITALBUDGETEN**II. STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND**

[3] 17. **Byggnadsarbeten vid jordbrukets högskolor m. m.** På riksstaten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett investeringsanslag av 45 milj. kr. Anslaget disponeras i enlighet med en investeringsplan, som upptar av riksdagen godkända kostnadsramar för de i planen ingående objekten.

Byggnadsstyrelsen hemställer dels att följande byggnadsobjekt tas upp i investeringsplanen, dels att på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 anvisas ett belopp av 12 milj. kr. under förevarande anslag.

Lantbrukshögskolan och veterinärhögskolan*Ultuna*

Försörjningsanläggningar, etapp II. För rubricerade objekt har i 1974 års statsverksproposition föreslagits en kostnadsram av 9 875 000 kr. i investeringsplanen. Ramen omfattar inte kostnader för värmeförsörjning. Efter förhandlingar mellan statens förhandlingsnämnd och Uppsala industriverk har träffats avtal om att ansluta hela Ultunaområdet till kommunens fjärrvärmenät. Anslutningsavgiften uppgår till 3 milj. kr. Byggekostnaderna för en anpassning av det befintliga byggnadsbeståndet på Ultuna till fjärrvärme samt för en utbyggnad av anslutningskulvert uppgår till 600 000 kr. Kostnadsramen bör således höjas

med sammanlagt 3,6 milj. kr. i prisläget den 1 april 1973 för värmeförsörjningen. Kostnadsramen bör vidare höjas med 1 050 000 kr. i prisläget den 1 april 1973 för rastgårdar och betesmarker för de djur som kommer att finnas vid kliniskt centrum. Byggnadsstyrelsen erhöll i juni 1973 lokalprogram för rastgårdar och betesmarker från organisationskommittén för omlokalisering av veterinärhögskolan och statens veterinärmedicinska anstalt. För att klara angivna tidsramar krävs att medel för byggande nu ställs till byggnadsstyrelsens förfogande.

Återuppbyggnad av ladugård. Byggnadsstyrelsen har med medel från styrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond påbörjat återuppbyggnaden av en ladugård vid Kungsängen. Ladugården förstördes genom brand i juli 1973. Återuppbyggnadsarbetena beräknas vara avslutade under oktober 1974. Ladugårdens olika funktioner får efter återuppbyggnaden något annorlunda placering. Utrymmena för höförförvaring m. m. flyttas av bl. a. brandtekniska skäl till fristående lager och silotorn m. m. Centralkroppen uppförs i ett plan i stället för tidigare i fyra. I denna del förläggs köttdjursstallarna medan provberedningsutrymmena samförläggs med befintligt laboratorium. De båda stallängorna har kunnat bibehållas och har återställts under hösten 1973 i en första etapp, som också omfattat grund för centralkroppen m. m. En av nyttjarna föreslagen hörsal ingår inte i objektet. Styrelsen återkommer till denna i annat sammanhang. Styrelsen föreslår att objektet tas upp i investeringsplanen med en kostnadsram av 4,3 milj. kr. i prisläget den 1 april 1973.

Utemjölkningsanläggning, Kungsängen. Organisationskommittén för omlokalisering av veterinärhögskolan och statens veterinärmedicinska anstalt har den 12 juni 1973 upprättat lokalprogram för en utemjölkningsanläggning på Kungsängen. De nya djurstallarna på Kungsängen beräknas tas i bruk sommaren 1974 och utemjölkningsanläggningen bör stå klar vid samma tidpunkt. Kostnaderna för anläggningen, inkl. försörjningsåtgärder, beräknas till 600 000 kr. i prisläget den 1 april 1973.

Skogshögskolan

Garpenberg

Maskinhall. Byggnadsstyrelsen har den 28 januari 1974 redovisat lokalprogram för de delar av skogshögskolan som skall lokaliseras till Garpenberg. Bl. a. förutsätts en genomgripande utvidgning och renovering av befintliga köks- och matsalsutrymmen. Styrelsen förordar därför att arbetena med en i lokalprogrammet föreslagen om- och tillbyggnad av maskinhall för institutionen för skogsteknik tidigareläggs. Maskinhallen skulle därefter kunna tjänstgöra som tillfällig bespisningslokal. Styrelsen uppskattar om- och tillbyggnadskostnaderna till 450 000 kr. i prisläget den 1 april 1973.

Departementschefen

Kungl. Maj:t uppdrog den 5 november 1971 åt statens förhandlingsnämnd att föra de förhandlingar som fordras beträffande värmeförsörjningen för Ultunaområdet i Uppsala. Avtal har nu träffats mellan förhandlingsnämnden och Uppsala industriverk om en anslutning av Ultunaområdet till kommunens fjärrvärmnät och förhandlingsnämnden kommer inom kort att underställa avtalet Kungl. Maj:ts prövning. Den första utbetalningen av anslutningsavgiften förutsätts ske i juli 1974. Den i investeringsplanen uppförda kostnadsramen för försörjningsanläggningar, etapp II, bör därför nu räknas upp för kostnaderna för värmeförsörjningen. Kostnadsramen i fråga bör vidare höjas med avseende på utgifterna för anläggning av rastgårdar och betesmarker. Enligt min mening bör kostnadsramen höjas för nämnda ändamål med sammanlagt 4,4 milj. kr. till 14 275 000 kr. i prisläget den 1 april 1973.

Jag har ingen erinran mot den av byggnadsstyrelsen föreslagna kostnadsberäkningen för återuppbyggnad av den ladugård, som förstördes genom brand i juli 1973. I investeringsplanen för budgetåret 1973/74 bör för detta ändamål en kostnadsram av 4,3 milj. kr. i prisläget den 1 april 1973 föras upp.

Byggnadsstyrelsen har hemställt om uppdrag att till sommaren 1974 färdigställa en utemjölkningsanläggning vid Kungsängen. Jag anser behovet av en sådan anläggning vara motiverat med hänsyn till den utbyggnad av djurstallarna som nu sker vid Kungsängen. Inom kort kommer också nötkreatur från Wiad att flyttas dit. Anläggningen bör dock kunna ges en enklare utformning än vad byggnadsstyrelsen föreslår. Jag förordar att en kostnadsram av 300 000 kr. i prisläget den 1 april 1973 förs upp i investeringsplanen för innevarande budgetår för objektet utemjölkningsanläggning, Kungsängen.

Frågan om skogshögskolans lokalförsörjning i bl. a. Garpenberg är f. n. under beredning i jordbruksdepartementet. Under byggnadsskedet måste vissa provisoriska anordningar komma till stånd. Jag har inget att erinra mot byggnadsstyrelsens förslag om tidigareläggning av om- och tillbyggnad av maskinhall, som sedan under en övergångstid kan användas som bespisningslokal. För ändamålet bör en kostnadsram av 450 000 kr. i prisläget den 1 april 1973 föras upp i investeringsplanen.

Med hänsyn till medelsförbrukningen under första halvåret innevarande budgetår bör 12 milj. kr. anvisas på tilläggsstat.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Byggnadsarbeten vid jordbrukets högskolor m. m.* på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 anvisa ett investeringsanslag av 12 000 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

*Bilaga 9***HANDELSDEPARTEMENTET**

Utdrag av protokollet över handelsärenden hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet den 8 mars 1974.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena ANDERSSON, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, FELDT, SIGURDSEN, GUSTAFSSON, ZACHRISSON.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Feldt, anmäler ärende under handelsdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 och anför.

DRIFTBUDGETEN**TIONDE HUVUDTITELN****F. Ekonomiskt försvar**

[1] **F 2. Ersättning för beredskapslagring m. m.** De beredskapslager av oljeprodukter som finns inom landet har huvudsakligen byggts upp inom ramen för av riksdagen godkända oljelagringsprogram med tvångslagring hos oljehandel och större förbrukare. Den statliga lagringen har i stort begränsats till lagring av flygdrivmedel, gasbensin och gasol.

Oljelagringsprogrammen för perioderna 1958—1962 (prop. 1957:144, BeU 1957: 45, 2 LU 1957: 34, rskr 1957: 322 och 329), 1963—1969 (prop. 1962: 194, BeU 1962: 68, 2 LU 1962: 45, rskr 1962: 418 och 420) samt 1970—1976 (prop. 1969: 136, BeU 1969: 66, 2 LU 1969: 86, rskr 1969: 398 och 375) har utgått från krigs- och avspärrningsfallen. I prop. 1973: 194 angående beredskapslagring av råolja, m. m., konstaterade jag att vi också måste beakta sådana störningar i oljetillförseln som beror på andra händelser än krig inom eller vid Sveriges gränser. Det kan gälla störningar på grund av såväl mer avlägsna krigshandlingar som utförselhinder från oljeexporterande områden. Jag anförde vi-

dare att alla de åtgärder bör vidtas som är praktiskt möjliga och ekonomiskt rimliga för att skydda samhället mot skadeverkningar som beror på avbrott i oljetillförseln. Riksdagen godkände i december 1973 Kungl. Maj:ts förslag om en statlig lagring av 3 milj. m³ råolja (FöU 1973: 27, rskr 1973: 366).

Under december 1973 ställde Kungl. Maj:t sammanlagt 300 milj. kr. till överstyrelsens för ekonomiskt försvar (ÖEF) förfogande av den rörliga kredit i riksgäldskontoret som får disponeras bl. a. i situationer av synnerlig vikt för rikets försvarsberedskap. Krediten skulle användas för köp av råolja och oljeprodukter för vidare försäljning på den svenska marknaden. Kungl. Maj:t föreslog i prop. 1974: 8 angående rörlig kredit för oljeköp, m. m., riksdagen en ökning av den rörliga krediten till 1 000 milj. kr. varav 650 milj. kr. för köp av råolja och oljeprodukter. Riksdagen biföll förslaget (FöU 1974: 8, rskr 1974: 34). T. o. m. februari månad 1974 har ÖEF med anlitande av krediten köpt eller förmedlat köp av totalt över 800 000 m³ oljeprodukter, huvudsakligen eldningsolja. Erfarenheterna från inköpsverksamheten ger vid handen att denna som ett led i vår försörjningspolitik bör kunna bedrivas ännu effektivare om ÖEF disponerade vissa egna lagringsutrymmen. Dessa utrymmen skulle utnyttjas som depåer för en vidare distribution av produkterna på den svenska marknaden med anpassning till försörjningslägets utveckling.

Mot bakgrund av erfarenheterna från den försörjningskris som inträdde under hösten 1973 har ÖEF börjat undersöka möjligheterna att snabbt utöka den statliga lagringskapaciteten. ÖEF har inkommit med en preliminär redovisning av möjligheterna till en gemensam utbyggnad med enskilda företag och kommuner av berganläggningar för eldningsoljelagring som företagen redan tidigare projekterat. Möjligheter finns för ÖEF att få disponera ett antal sådana lagerutrymmen om 100 000—200 000 m³ vardera på väst-, syd- och ostkusten. Kostnaden för varje anläggning kan bedömas till mellan 6—14 milj. kr. beroende på anläggningens storlek.

Kostnaderna för nu ifrågavarande anläggningar bör enligt gällande riktlinjer bestridas av förbrukarna. Metoderna härför behöver dock övervägas närmare. Övergångsvis bör därför en finansiering över statsbudgeten kunna ske.

ÖEF:s del av lagringsanläggningarna avses finansieras genom erläggande av engångshyra för en i avtal fastställd period. Medel för engångshyra bör disponeras från tionde huvudtitelns förslagsanslag F 2. Ersättning för beredskapslagring m. m. I den mån engångshyra behöver erläggas under innevarande budgetår torde anslaget få överskridas med erforderligt hyresbelopp.

Jag anser alltså att en möjlighet bör öppnas att tillförsäkra ÖEF vissa lagringsutrymmen för eldningsolja. I 1975 års statsverksproposi-

tion bör för riksdagen redovisas de medel till engångshyra som Kungl. Maj:t ställt till ÖEF:s förfogande.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen
att godkänna vad jag förordat i det föregående.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets
övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Re-
genten.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

Bilaga 10

ARBETSMARKNADSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över arbetsmarknadsärenden hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet den 8 mars 1974.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena ANDERSSON, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, FELDT, SIGURDSEN, GUSTAFSSON, ZACHRISSON.

Chefen för arbetsmarknadsdepartementet, statsrådet Bengtsson, anmäler de ärenden under arbetsmarknadsdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 och anför.

DRIFTBUDGETEN

ELFTE HUVUDTITELN

B. Arbetsmarknad m. m.

Arbetsmarknadsstyrelsen

AMS har i skrivelse den 8 februari 1974 begärt ytterligare medel för allmänna och särskilda beredskapsarbeten samt för anskaffning av viss utrustning och därvid anför bl. a. följande.

Den gynnsamma utveckling av sysselsättningen som ägde rum under år 1973 har inte undgått att bromsas upp av den inträffade energikrisen. Även om verkningarna av denna har kunnat begränsas kan sysselsättningsproblemen under återstoden av budgetåret väntas få större omfattning än vad som förutsågs under hösten 1973. Genomförda inventeringar av inneliggande ansökningar om beredskapsarbeten visar på en betydande reserv av arbeten som kan påbörjas med kort varsel och som även i övrigt kan bedömas lämpliga under föreliggande omständigheter. En inventering av ytterligare sådana projekt pågår. För att i skälighetssträckning kunna tillgodose de behov av sysselsättningsskapande åtgärder under första halvåret 1974 som f. n. kan förutses inom olika län

kommer enligt AMS' bedömning att krävas en höjning av hittills använt medel med sammanlagt 75 milj. kr.

Departementschefen

[1] **B 2. Sysselsättningsskapande åtgärder för arbetslösa.** Under denna rubrik har på riksstaten för innevarande budgetår förts upp ett reservationsanslag av 360,2 milj. kr. varav 331,2 milj. kr. avser allmänna beredskapsarbeten och 8 milj. kr. detaljplaneringsbidrag. För särskilda beredskapsarbeten har vidare under anslaget B 4. Särskilda åtgärder för arbetsanpassning beräknats 367,8 milj. kr. På Kungl. Maj:ts förslag beslutade 1973 års riksdag (prop. 1973: 165 bil. 6, FiU 1973: 40, rskr 1973: 344) att på tilläggsstat I för innevarande budgetår anvisa ytterligare 300 milj. kr. för allmänna beredskapsarbeten och 400 milj. kr. för särskilda beredskapsarbeten. Sammanlagt står därigenom 1 399 milj. kr. till förfogande för beredskapsarbeten.

I likhet med AMS bedömer jag det nödvändigt att bedriva beredskapsarbeten i förhållandevis stor omfattning även under återstoden av budgetåret 1973/74. Jag förordar därför att ytterligare 50 milj. kr. anvisas för allmänna beredskapsarbeten under budgetåret.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Sysselsättningsskapande åtgärder för arbetslösa* på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 000 kr.

[2] **B 4. Särskilda åtgärder för arbetsanpassning.** Under denna rubrik har på riksstaten för innevarande budgetår förts upp ett reservationsanslag på 931,9 milj. kr. varav 367,8 milj. kr. avser särskilda beredskapsarbeten. Som jag nyss nämnde anvisade 1973 års riksdag på tilläggsstat I för innevarande budgetår ytterligare 400 milj. kr. för särskilda beredskapsarbeten.

Med hänvisning till vad som har anförts tidigare hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Särskilda åtgärder för arbetsanpassning* på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

*Bilaga 11***INDUSTRIDEPARTEMENTET**

Utdrag av protokollet över industriärenden hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet den 8 mars 1974.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena ANDERSSON, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, FELDT, SIGURDSEN, GUSTAFSSON, ZACHRISSON.

Chefen för industridepartementet, statsrådet Johansson, anmäler de ärenden under industridepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 och anför.

DRIFTBUDGETEN**TRETTONDE HUVUDTITELN****A. Industridepartementet m. m.**

[1] **A 3. Kommittéer m. m.** På riksstaten för budgetåret 1973/74 har under denna rubrik anvisats ett reservationsanslag av 4 350 000 kr. Vid ingången av budgetåret fanns på anslaget en reservation av 1 541 274 kr. Detta innebar att det vid budgetårets början fanns ett disponibelt belopp av sammanlagt 5 891 274 kr.

Under tiden den 1 juli 1973—den 12 februari 1974 har utbetalats 4 039 000 kr. Återstoden av anslaget, 1 852 000 kr., bedöms inte förslå för att täcka kostnaderna för utredningsverksamheten under innevarande budgetår.

De ökade kostnaderna hänger i huvudsak samman med utredningsverksamheten rörande den framtida energiförsörjningen. Således avses vissa kostnader för undersökningar rörande landets oljeförsörjning bli bestridda från detta anslag. Vidare genomförs omfattande undersökningsprogram av energiprognosutredningen (I 1972: 03), utredningen (I 1972: 08) om högaktivt avfall från kärnkraftverk och programkommittén (I 1973: 06) för utarbetande av förslag till forsknings- och utvecklingsprogram inom energiområdet. Arbetet syftar till att ge under-

lag till det förslag om långsiktigt energipolitiskt handlingsprogram som regeringen har beslutat att förelägga 1975 års riksdag.

Statistiska centralbyrån genomför vidare enligt Kungl. Maj:ts uppdrag i samarbete med tullverket och i samråd med koncentrationsutredningen (Fi 1962: 37) en undersökning av de finansiella förhållandena i samband med svensk export och import år 1973. Undersökningen avser att belysa bl. a. de multinationella företagens roll i vår utrikeshandel.

Belastningen på anslaget för återstoden av budgetåret har beräknats till sammanlagt 5,1 milj. kr. Det ökade medelsbehovet uppgår alltså till (5,1—1,8=) 3,3 milj. kr. Anslaget bör räknas upp med detta belopp.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 anvisa ett reservationsanslag av 3 300 000 kr.

E. Teknisk utveckling m. m.

[2] E 17. **Europeiskt rymdsamarbete m. m.** På riksstaten för budgetåret 1973/74 har under denna rubrik anvisats ett förslagsanslag av 20 269 000 kr. Vid anmälan av tilläggsstat II till riksstaten för detta budgetår har redovisats att en merbelastning av anslaget med 2 230 000 kr. beräknas uppkomma med anledning av Sveriges deltagande i ett bärkraftprojekt inom den europeiska rymdorganisationen (ESRO), Ariane-projektet. Från anslaget bestrids kostnaderna för bl. a. Sveriges deltagande i ESRO:s tillämpningsprojekt för telekommunikation, flygtrafikkontroll och meteorologi samt det nyss nämnda Ariane-projektet.

Vid min anmälan av ESRO:s flygtrafikkontrollprojekt (prop. 1972: 48 s. 29) anförde jag att det var osäkert om det planerade samarbetet med Förenta staterna om projektet kunde komma till stånd på tidigare avsett sätt. Förhandlingar om ett samarbetsavtal mellan ESRO, Förenta staterna och Canada gällande detta projekt har nu slutförts. Avtalet om projektet, som riksdagen godkänt (prop. 1972: 48 s. 29, NU 1972: 37, rskr 1972: 216) och som Sverige ratificerat, kvarstår oförändrat, men de annex till avtalet, vari bl. a. medlemsländernas bidragsandelar fastslås, måste anpassas till det nämnda samarbetsavtalet. Därvid har Sverige **möjlighet att förändra sin bidragsandel**. I prop. 1972: 48 uppskattades Sveriges andel av kostnaderna för projektet till ca 25 milj. kr. i 1971 års prisnivå.

I samband med avtalet om Ariane-projektet slöts ett avtal mellan vissa av ESRO:s medlemsstater, dock inte Sverige, om ett projekt för en maritim telekommunikationssatellit (Marots-projektet). Kostnaderna för detta projekt har uppskattats till 75 milj. räkneenheter, motsvarande ca 415 milj. kr. i 1973 års priser. Projektet kan förutses bli av stort värde för svensk sjöfart. Beslut har fattats om att utnyttja samma grund-

konstruktion för satelliten i detta projekt som för satelliten i ESRO:s telekommunikationsprojekt. Om Sverige ansluter sig till Marots-projektet öppnas möjligheter till intressanta leveranser från svensk industri, som redan har kontrakt på leveranser till telekommunikationsprojektet.

En jämförelse mellan Sveriges intressen, både på industri- och på avnämarsidan, i flygtrafikkontrollprojektet och i Marots-projektet visar att det är fördelaktigt om en del av de medel som avsatts för flygtrafikkontrollprojektet förs över till Marots-projektet. Jag förordar att denna överföring görs. För att möjliggöra det har Sverige den 15 februari 1974 anmält sin avsikt att delta i Marots-projektet med en bidragsandel av 3 %, motsvarande ca 12,4 milj. kr. Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens godkännande av anslutningen till avtalet om Marots-projektet.

Den sammanlagda kostnaden för deltagande i Marots- och flygtrafikkontrollprojekten skall inte överstiga den i prop. 1972: 48 angivna kostnadsnivån för enbart flygtrafikkontrollprojektet. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa Sveriges nya bidragsandel i sistnämnda projekt.

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att godkänna Sveriges anslutning till avtalet om ett maritimt telekommunikationssatellitprojekt.

KAPITALBUDGETEN

VI. FONDEN FÖR STATENS AKTIER

[3] **Försäljning av aktier i AB Gullhögens bruk och förvärv av aktier i Cementa AB.** Den svenska cementindustrin omfattar sju produktionsenheter av vilka en drivs av AB Gullhögens bruk (i fortsättningen kallat Gullhögen) och sex av Cementa AB (i fortsättningen kallat Cementa).

Staten innehar 73 578 aktier i Gullhögen, motsvarande 14,6 % av aktiekapitalet och 10,5 % av aktiernas sammanlagda röstvärde. Statens förvärv av aktierna har beslutats av 1969 och 1973 års riksdagar (prop. 1969: 11, SU 1969: 33, rskr 1969: 98, prop. 1973: 170, NU 1973: 71, rskr 1973: 384).

Av cementleveranserna på den svenska marknaden svarar Cementa för ca 80 % och Gullhögen för ca 20 %. Utvecklingen inom cementindustrin kännetecknas av att avsättningen inom landet stagnerar, vilket förväntas kunna kompenseras med ökad export. Vissa långsiktiga kostnadsökningar tillstötter, särskilt för bränsle. Samtidigt öppnar tekniska framsteg nya möjligheter att bromsa kostnadsstegringen i produktion och distribution. Cementindustrin har huvudsakligen använt den

s. k. våtprocessen i produktionen. Nya ugnar byggs emellertid för den s. k. torrprocessen som är mindre energikrävande. Torrprocessen förbrukar endast 60—70 % av den energi som åtgår för våtmetoden. De tekniska framstegen har medfört att den optimala storleken på nya ugnar ligger vid en kapacitet på minst en milj. ton, vilket är mer än Gullhögens hela nuvarande avsättning och motsvarar nästan en tredjedel av Cementas nuvarande avsättning. Investeringskostnaden för en sådan ugn kan beräknas till minst 250 milj. kr. i 1973 års penningvärde.

Utvecklingen pekar på en koncentration av produktionen till färre och större anläggningar. Dessa strukturförändringar märks redan i hög grad inom cementindustrin i Västeuropa, vilket kommer att medföra en reell framtida importkonkurrens. Svensk cementindustri måste rationalisera på motsvarande sätt så att konkurrenskraften bibehålls och sysselsättningen inom branschen skyddas.

För att följa med i utvecklingen måste cementindustrins investeringspolitik ha som mål att dels undvika dubbelinvesteringar och kapacitetsöverskott, dels ta tillvara alla möjligheter till modernisering och rationalisering. Utan samordning mellan Cementa och Gullhögen kan man befara dubbelinvesteringar med stor överkapacitet som följd eller investeringar i för små och olönsamma anläggningar.

Det var sådana överväganden som föranledde Cementa och dåvarande majoritetsaktieägarna i Gullhögen att under sommaren 1973 träffa avtal som innebar att Cementa förvärvade ca 84 % av aktierna i Gullhögen. Staten äger som förut nämnts 14,6 % av aktierna i Gullhögen.

Helt vid sidan om förhandlingarna mellan Cementa och majoritetsaktieägarna i Gullhögen fördes under större delen av år 1973 förhandlingar mellan staten och Industriaktiebolaget Euroc (i fortsättningen kallat Euroc), vilket äger Cementa, om statens fortsatta engagemang i den svenska cementindustrin. Förhandlingarna ledde den 7 december 1973 till ett avtal mellan Euroc och befullmäktigad företrädare för staten enligt vilket staten med förbehåll för Kungl. Maj:ts godkännande överlåter sina aktier i Gullhögen till Cementa för en köpeskilling av 29 872 668 kr. och Euroc överlåter till staten 50 000 B-aktier i Cementa för samma belopp. Överlåtelseerna är avsedda att ske senast den 30 juni 1974. Avtalet torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

Ett genomförande av avtalet innebär att Gullhögen blir helägt dotterbolag till Cementa och att staten kommer att inneha 5 % av aktierna i Cementa. Ur statens synvinkel var en pådrivande faktor vid förhandlingarna den omständigheten att Cementa redan köpt aktiemajoriteten i Gullhögen varigenom ett enda cementföretag bildats. Staten får genom det nu träffade avtalet med Euroc insyn i hela den svenska cementindustrin i stället för som tidigare i endast 20 %.

De företagsekonomiska fördelarna av att samla den svenska cementindustrin i ett företag är uppenbara. Även samhällsekonomiska motiv talar för att en samordning bör ske. På så sätt kan bl. a. dubbelinvesteringar undvikas. Genom att en slagkraftig enhet bildas ökar möjligheterna att upprätthålla en konkurrenskraftig cementindustri inom landet och därmed också trygga sysselsättningen inom branschen. En fullständig samordning mellan de båda företagen kan också medföra nackdelar genom den marknadsdominans som uppstår. En förutsättning för att staten skulle medverka till att ett sådant sammanslaget företag bildas var då att staten fick en tillräcklig grad av insyn och inflytande i företaget. Vid sidan av de rent industriella aspekterna är det från allmän synpunkt viktigt att bevaka att företaget i såväl sin prispolitik som sin investerings- och strukturpolitik inte missbrukar sin ställning till förfång för kunder resp. anställda.

Genom reglerna i avtalet får staten enligt min mening ett avsevärt inflytande i förhållande till den ringa andelen av Cementas aktiekapital. Staten kommer i såväl Cementa som Gullhögen att få tillsätta två ledamöter i styrelserna och en revisor jämte suppleanter. Dessutom har staten tillförsäkrats en plats i styrelsen i Euroc.

I avtalet finns stadgat vissa riktlinjer för verksamhetens bedrivande i Cementa och Gullhögen. Jag anser att staten därvidlag nått lösningar som tillvaratar både de anställdas och konsumenternas intressen på ett tillfredsställande sätt.

Cementa förbinder sig enligt avtalet att tillämpa en prissättning som innebär att företagets ställning inte kommer att missbrukas. Cementa skall till statens pris- och kartellnämnd meddela och utförligt motivera planer på prishöjningar senast 30 dagar före ikraftträdandet. Härigenom har statens pris- och kartellnämnd möjlighet att uppta förhandlingar om planerade prisändringar. I sista hand har Kungl. Maj:t enligt allmänna prisregleringslagen (1956: 236) möjlighet att utfärda bestämmelser om prisstopp. Vidare förbinder sig Cementa att inte diskriminera några kunder eller kategorier av kunder. Cementas försäljningsvillkor skall vara offentliga och tillgängliga för samtliga kunder. Cementa skall utarbета ett sådant system för försäljningsstatistik att eventuella avvikelser från prislistor kan konstateras. De pris- och konkurrensövervakande myndigheterna kommer härigenom att få möjlighet att utöva en effektiv kontroll över att diskriminering inte förekommer.

Den strukturrationalisering som utgör ett av syftena med sammanslagningen av Gullhögens och Cementas rörelser kan komma att innebära nedläggning av delar av existerande produktionskapacitet, som visar sig inte längre motsvara rationella och ekonomiska krav. Om dylika nedläggningar aktualiseras, skall vederbörlig hänsyn tas till de anställdas och samhällets intressen. Avveckling av rörelsegränar eller enskilda fabriksförvaltningar skall genomföras enligt en kontinuerligt reviderad

plan, som fastställs efter samråd med företrädare för de anställda. Dessa skall också äga rätt att delta i det utredningsarbete som föregår besluten. Cementa har dessutom förbundit sig att vid eventuella nedläggningar aktivt verka för att bereda friställd personal annan sysselsättning inom företaget eller Euroc-koncernen i övrigt samt genom lämpliga åtgärder aktivt verka för att ny sysselsättning skapas på berörd ort för den händelse alternativa anställningsmöjligheter skulle saknas.

Enligt avtalet garanteras staten en genomsnittlig utdelning på sina aktier i Cementa av lägst 12 kr. per aktie och år för räkenskapsåren 1974—1993. Ur ekonomisk synvinkel får uppgörelsen med Euroc betecknas som tillfredsställande. Jag avser att i denna del ställa visst hemligstämplat material till riksdagens näringsutskotts förfogande.

Med hänvisning till det anförda förordar jag att de i avtalet angivna aktieöverlåtelseerna genomförs. Båda överlåtelseerna skall ske mot kontant betalning. Transaktionerna bör tillgå så att staten först säljer sitt innehav av Gullhögenaktier till Cementa för det angivna priset 29 872 668 kr. och därefter samma dag av Euroc köper det avtalade antalet Cementa-aktier för samma pris, nämligen 29 872 668 kr., och därvid som betalning för dessa aktier använder de vid den första transaktionen erhållna medlen. Med detta tillvägagångssätt behöver särskilda medel inte anvisas för förvärvet av Cementaaktierna. Det belopp vartill såväl försäljning som inköp sker är högre än det under fonden för statens aktier bokförda värdet av Gullhögenaktierna, som är 23 926 600 kr. I samband med försäljningen av Gullhögenaktierna bör därför det bokförda värdet av bolagets aktier uppskrivas till försäljningsvärdet eller med ca 6 milj. kr.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att godkänna vad jag förordat angående försäljning av statens innehav av aktier i AB Gullhögens bruk och förvärv av 50 000 aktier i Cementa AB.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

*Bilaga till bilaga 11***Avtal****A. Samlandet av den svenska cementindustrin**

1. Euroc-koncernens cement- och kalkrörelse har under senare år drivits dels i koncernmoderbolaget Euroc (f. d. AB Cementa) dels i dess helägda dotterbolag Cementa AB (f. d. Ölands Cement AB). Från och med den 1 januari 1973 drivs nämnda rörelse helt och hållet i Cementa AB. Detta bolag kallas nedan Cementa.

Rörelsen består av

tillverkning av cement vid cementfabrikerna i Limhamn, Hällekis, Köping, Stora Vika, Slite och Degerhamn;

brytning av kalksten vid kalkstensbrotten i Limhamn, Hällekis, Forsby, Stora Vika, Slite, Degerhamn och Oaxen;

brytning av lerskiffer (för cementfabriken i Limhamn) vid lerskifferbrottet i Odarslöv;

tillverkning av kalkprodukter vid kalkfabrikerna i Limhamn och Oaxen;

distribution och försäljning av cement- och kalkprodukter.

2. Cementas (dåvarande Ölands Cement AB) balansräkning per den 31 december 1972 och resultaträkning för 1972 framgår av *bilaga 1*¹.

3. Euroc garanterar beträffande i bilaga 1 intagen balansräkning att balansräkningen är riktig och icke upptager andra tillgångar än sådana som är bolagets egendom;

att tillgångarna totalt inte upptagits över sina verkliga värden;

att bolaget per balansdagen icke hade andra skulder eller förpliktelser än de, som medtagits i balansräkningen;

att dessa skulder i balansräkningen inklusive pensionsavsättningar icke upptagits lägre än de faktiska skulderna och de faktiska pensionsreserverna; staten är dock införstådd med att från överstyrelsen för ekonomiskt försvar erhållna oljelagringslån redovisats på så sätt att skillnaden mellan kvarstående oavskrivet belopp och redovisad skuld upptagits såsom ansvarsförbindelse;

att endast för bolaget inom ramen för dess utökade verksamhet normala affärstransaktioner förekommit under tiden fr. o. m. den 1 januari 1973 och fram till i p. B 2 nedan angiven tillträdesdag, såvida icke annat uttryckligen angivits i detta avtal med bilagor; samt

att bolaget icke har andra debiterade skatteskulder än de som angivits i balansräkningen och att bolaget icke har några anhängiga ouppklarade skattetvister.

4. Euroc skall — i den mån så ej redan skett — till Cementa överföra de per den 31 december 1972 till Eurocs cement- och kalkrörelse hörande tillgångar, rättigheter och förpliktelser, som anges i *bilaga 2* med tillhörande specifikationer *bilaga 3—6*. I överlåtelsen skall jämväl ingå de under 1973 tillkomna tillgångar, rättigheter och förpliktelser som li-
kalades anges i *bilaga 3—6*.

Överlåtelseerna har skett respektive skall ske till bokförda värden.

¹ I avtalet angivna bilagor bifogas inte.

Till cement- och kalkrörelsen vid envar tid hörande fastigheter, maskiner och inventarier, som ägs av Euroc, skall utarrenderas till Cementa mot en arrendavgift som årligen fastställs till sådant belopp att Euroc och Cementa i resultathänseende sätts i samma situation som om Cementa efter inköp från Euroc innehaft egendomen med äganderätt under samma villkor, på vilka den ägs av Euroc. De fastigheter som för närvarande omfattas av arrendet specificeras i *bilaga 7*.

5. Euroc garanterar att i p. A 4 avsedda överlåtelse och arrenden omfattar de tillgångar och rättigheter som är nödvändiga för att cement- och kalkrörelsen i Cementa skall kunna drivas på samma sätt som den under senare år drivits inom Euroc.

Parterna är dock införstådda med att Eurocs koncernledning och dess koncerncentrala organ för ekonomi, medelsförvaltning, finanser och EDB, personaladministration, långsiktplanering och samhällskontakt, juridik och centralarkivering, centrala inköp och internrevision betjänar även cement- och kalkrörelsen och att deras uppgifter i vad avser cement- och kalkrörelsen sålunda icke utövas av organ inom Cementa.

Vidare utnyttjar Cementa lokaler och inventarier i Euroc-koncernens huvudkontorsfastighet i Malmö.

6. Euroc garanterar beträffande i p. A 4 avsedda överlåtelse att de överlåtna tillgångarnas bokförda värde totalt ej är högre än deras verkliga värde; och

att de överförda skulderna (inklusive pensionsavsättningarnas) bokförda värde icke är lägre än de faktiska skulderna och de faktiska pensionsförpliktelserna som Cementa övertar; vad ovan under p. A 3 sagts rörande oljelagringslån äger motsvarande tillämpning beträffande från Euroc överförda sådana lån.

7. Parterna är medvetna om att överförande av tillgångar, rättigheter och förpliktelser på tillämnat sätt i åtskilliga fall är beroende av att medgivande härtill lämnas av tredje man och/eller olika myndigheter. I de fall tillämnad överföring ej kommer till stånd på grund av att erforderligt medgivande ej lämnas eller annat hinder föreligger skall parterna söka finna en sådan annan lösning av den uppkomna situationen att avtalets syfte kan fullföljas.

Parterna är vidare medvetna om att i p. A 4 nämnda överlåtelse är av så genomgripande omfattning att man vid genomförandet därav kan komma att möta frågor som icke låtit sig uppfångas eller kunnat förutses vid upprättandet av detta avtal och dess bilagor. Parterna skall även härvidlag söka finna skäligen samförståndslösningar.

Kan enighet i ovanstående hänseenden ej uppnås skall den uppkomna frågan hänskjutas till avgörande genom skiljedom enligt p. D 3 nedan.

8. Skulle Euroc ej kunna uppfylla de lämnade garantierna skall Cementa erhålla ersättning för konstaterad brist.

9. Euroc skall genom nyemission öka aktiekapitalet i Cementa till etthundra miljoner kronor, varav tio miljoner kronor skall utgöras av B-aktier.

10. Euroc skall ge Cementas bolagsordning den lydelse som framgår av *bilaga 8*.

11. Cementa skall på i p. B 3 angiven tillträdesdag av staten förvärva 73 578 aktier i AB Gullhögens Bruk för en kontant köpeskilling om totalt 29 872 668 kronor. Med aktierna skall följa rätt till utdelning fr. o. m. för verksamhetsåret 1 april 1973—31 december 1973.

12. 1973 års resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Cementa tillfaller Euroc. Som bokslutsdisposition skall även betraktas under året gjorda avskrivningar på fartygskontrakt.

B. Överlåtelse av aktier i Cementa AB

1. Sedan i p. A 9 angiven nyemission skett, överlåter Euroc till staten 50 000 st B-aktier i Cementa på nominellt tillhoppa fem miljoner kronor, utgörande 5 % av aktierna i bolaget.

Aktierna överlämnas till köparen, transporterade på denne på i p. B 3 angiven tillträdesdag. Aktierna medför rätt till utdelning fr. o. m. för räkenskapsåret 1974.

2. Köpeskillingen utgör 29 872 668 kronor och erläggs kontant på i p. B 3 angiven tillträdesdag.

3. Aktierna tillträds så snart i p. A 9 angiven nyemission genomförts dock senast den 30 juni 1974.

4. Så snart aktierna tillträts skall bolagsstämma hållas i Cementa för val av styrelse och revisorer med beaktande av vad nedan sägs i p. C 7.

C. Riktlinjer för det framtida samarbetet i Cementa

1. Parterna är överens om att rörelsen i Cementa skall drivas efter normala företagsekonomiska principer.

2. Cementa skall tillämpa vid varje tillfälle rådande marknadspriser på varor vid leveranser till företag inom Euroc-koncernen. Detta skall gälla även vid leveranser från sådana företag till Cementa. Priset på tjänster åt Cementa från koncerncentrala organ i Euroc skall sättas efter samma principer som gäller för motsvarande tjänster till övriga företag inom Euroc-koncernen.

3. Cementa skall tillämpa en prissättning som innebär att dess ställning på den svenska marknaden ej missbrukas. Sålunda skall de rationaliseringsmöjligheter, som kommer att uppstå, tillvaratas i den utsträckning som kan anses vara rimlig med hänsyn till Euroc-koncernens finansiella resurser. De ekonomiska effekterna härav skall i skäligen utsträckning påverka prissättningen.

Cementa förbinder sig att fortlöpande informera statens pris- och kartellnämnd (SPK) om sin kostnads- och marknadssituation och till nämnden meddela planer på prishöjningar på cement till den svenska marknaden samt skälen för dessa. Anmälan om planerad prishöjning skall göras senast 30 dagar före ikraftträdandet. I denna anmälan skall Cementa redogöra för vilka kostnadsfaktorer eller andra förhållanden som motiverar prishöjningen.

Parterna är medvetna om att därest föreliggande rationaliseringseffekter ej utnyttjas eller ej slår igenom i prissättningen detta kan föranleda att SPK till Kungl. Maj:t anmäler att utvecklingen av prisnivån påkallar särskild åtgärd. Beslut om ändringar i prislistor, generella rabattsatser och allmänna försäljningsvillkor för cement på den svenska marknaden fattas av Cementas styrelse.

4. Cementa äger icke i sin cementförsäljning att ifråga om pris, leveranstid, leveransvillkor i övrigt eller på annat sätt diskriminera några

kunder eller kategorier av kunder i Sverige. Detta innebär dock inte något förbud mot en från Cementas synpunkt, fristående från Euroc-koncernen i övrigt, på affärsmässiga grunder motiverad differentiering av priserna. Cementa förbinder sig att låta alla prislistor, generella rabattsatser och allmänna försäljningsvillkor vara öppna och tillgängliga.

För att möjliggöra konkurrens- och prisövervakande myndigheters kontroll att diskriminering ej sker förbinder sig Cementa att senast den 1 juli 1975 upprätta ett sådant system för försäljningsstatistik att avvikelser från prislistor och i erforderlig omfattning övriga försäljningsvillkor kan konstateras. På fakturorna skall fraktkostnaden separat anges såvitt ej annan överenskommelse senare träffas på grund av ändrade förhållanden.

5. Den strukturrationalisering, som utgör ett av syftena med sammanslagningen av Gullhögens och Cementas rörelser kan komma att innebära nedläggning av delar av existerande produktionskapacitet, som visar sig ej längre motsvara rationella och ekonomiska krav. Dylika nedläggningar skall ske under vederbörligt hänsynstagande till de anställdas och samhällets intressen.

Avveckling av rörelsegrenar eller enskilda fabriksförvaltningar inom Cementa förutsätts ske i enlighet med en kontinuerligt reviderad plan som fastställs av Cementas styrelse efter samråd med företrädare för de anställda. Sådana företrädare — vilka förutsätts utses bland de anställda vid Cementa — skall även äga rätt att löpande medverka i det utredningsarbete som föregår beslut. Skulle av särskilda skäl avsteg från den vid ett givet tillfälle gällande planen påkallas skall samråd likaledes ske med företrädare för de anställda.

Cementa äger ålägga de i utrednings- och samrådsförfarandet deltagande personerna att icke — annat än i samförstånd med företagsledningen — för annan i förtid yppa vad som framkommer under nämnda förfarande. De anställdas representanter skall dock i frågor som avses i föregående stycke vara oförhindrade att informera och rådgöra med ledningarna för sina fackliga organisationer under förutsättning att även de senare accepterar tystnadsplikt.

Vid nedläggningar skall Cementa aktivt verka för att bereda friställd personal annan sysselsättning inom företaget eller Euroc-koncernen i övrigt samt genom lämpliga åtgärder aktivt verka för att ny sysselsättning skapas på berörd ort för den händelse alternativa anställningsmöjligheter där saknas.

6. Euroc förbinder sig att ej utnyttja sin möjlighet att jämlikt aktiebolagslagen inlösa de av staten ägda aktierna i Cementa. Staten avstår från sin möjlighet att påkalla sådan inlösen. Skulle Cementas bolagsordning under avtalstiden ändras utan att staten härtill lämnat sitt godkännande skall staten dock ha rätt att påkalla inlösen jämlikt 174 § 2 mom. aktiebolagslagen.

7. Staten äger rätt att efter samråd med Euroc anvisa två personer att ingå såsom ordinarie ledamöter i Cementas styrelse; två personliga suppleanter för dessa; en person såsom ordinarie revisor i Cementa; samt en personlig suppleant för denne; revisor jämte suppleant skall vara auktoriserad revisor.

Euroc förbinder sig att på bolagsstämma medverka till att de personer staten sålunda anvisat blir valda till respektive befattningar.

8. Parterna är överens om att styrelsen skall sammanträda minst fyra

gångar per verksamhetsår, samt att i den mån styrelsen utser ett arbetsutskott en av statens representanter skall ingå däri.

9. Varje aktie skall medföra lika rätt till avkastningen ur Cementa. Innehavare av B-aktier skall dock äga rätt till en genomsnittlig utdelning för räkenskapsåren 1974—1993 av lägst 12 kronor per aktie och år.

B-aktieägare uppbär sin avkastning i form av utdelning på aktierna. A-aktieägaren äger uppbära sin avkastning antingen i form av utdelning eller i form av koncernbidrag. Om avkastningen utgår i form av koncernbidrag, och således blir skattepliktig hos Euroc i stället för hos Cementa, skall bidraget uppräknas med den skatt som skulle ha utgått hos Cementa om avkastningen lämnats i form av aktieutdelning.

10. Euroc skall liksom tidigare kunna utnyttja av Cementa ägda fastigheter och andra tillgångar ävensom dess borgen såsom säkerhet för Euroc-koncernens externa upplåning och dess andra förpliktelser. I gengäld förbinder sig Euroc att ej kräva säkerhet för de medel Euroc-koncernen utlånar till Cementa för att bidra till förverkligandet av inom detta företag erforderliga investeringar. För de lån som Cementa upptar hos Euroc och som Euroc i sin tur upplånat på av Cementa tillhandahållna säkerheter betalar Cementa lika hög ränta som Euroc betalar till långivaren.

11. Såvitt parterna nu kan bedöma synes det vara lämpligt att även Gullhögens cementrörelse överförs till Cementa. Eventuellt bör detta ske genom att Gullhögen fusioneras med Cementa. Så länge cementrörelsen till någon del kvarstår i Gullhögen skall vad i p. C 1—5, 7, 8 och 10 sägs gälla även för detta bolag.

D. Allmänna bestämmelser

1. Staten äger överlåta sina aktier i Cementa till av staten direkt eller indirekt helägt bolag. Denna rättighet gäller även för statligt bolag till vilket staten överlåtit sina aktier. Det förutsätts härvid att samtliga statens aktier omfattas av överlåtelsen. Staten skall oavsett sådan överlåtelse kvarstå som part i detta avtal.

2. Detta avtal gäller så länge staten eller av staten direkt eller indirekt helägt bolag är ägare av de i p. B 1 omnämnda 50 000 st aktierna i Cementa. Skulle Euroc avyttra aktiemajoriteten i Cementa åligger det Euroc att tillse att köparen inträder i Eurocs ställe i detta avtal.

3. Tvister på grund av detta avtal och därur härflytande rättsförhållanden skall avgöras av skiljemän enligt vid envar tid gällande lag om skiljemän. Dock skall den av de tvistande parternas skiljemän utsedde ledamoten, ordföranden, vara ordinarie lagfaren ledamot av svensk civil domstol.

Detta avtal har upprättats i tre exemplar varav staten, Euroc och Cementa tagit var sitt.

Stockholm den 7 december 1973

För svenska staten med förbehåll Industriaktiebolaget EUROC
för Kungl. Maj:ts godkännande

Ovannämnda avtal biträdes såvitt på Cementa ankommer

Stockholm den 7 december 1973

CEMENTA AB

Bilaga 12

AVSKRIVNING AV NYA KAPITALINVESTERINGAR

Utdrag av protokollet över finansärenden hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet den 8 mars 1974.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena ANDERSSON, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, FELDT, SIGURDSEN, GUSTAFSSON, ZACHRISSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler fråga om anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 och anför.

Under innevarande budgetår har begärts investeringsanslag dels på tilläggsstat I till gällande riksstat, dels på tilläggsstat II, dels på tilläggsstat III. I enlighet med de principer som hittills tillämpats bör nu, när avskrivningsbehovet för de olika investeringarna kan överblickas, förslag om erforderliga avskrivningsanslag föreläggas riksdagen. Skulle nya avskrivningsbehov uppkomma eller ändring ske i de till grund för här beräknade avskrivningar liggande förhållandena förutsätter jag att vederbörliga tillägg och jämkningar vidtas av riksdagen.

Statens allmänna fastighetsfond. Enligt gällande regler för avskrivning av investeringar i allmänna fastighetsfonden utgör grundavskrivning för förvaltningsbyggnader 25 % av anläggningskostnaden och för byggnader för kriminalvården, sjukhus, forskningsinstitut och skolor 50 %. Investeringar i mark avskrivs inte.

Med tillämpning av dessa grunder bör avskrivningsanslag på tilläggsstat uppföras i enlighet med följande sammanställning.

Anslag	Investering kr.	Avskrivning kr.
Justitiedepartementet:		
Polishus m. m.	35 700 000	8 925 000
Byggnadsarbeten för domstolsväsendet	950 000	237 500
Vissa byggnadsarbeten för kriminalvården	12 000 000	6 000 000

Nybyggnad i kvarteret Kronoberg i Stockholm	19 000 000	4 750 000
Försvarsdepartementet:		
Anskaffning av vissa skyddsrumsanläggningar	3 873 000	3 873 000
Utbildningsdepartementet:		
Byggnadsarbeten för vissa kulturändamål	8 000 000	4 000 000
Jordbruksdepartementet:		
Byggnadsarbeten vid jordbrukets högsolor m. m.	12 000 000	6 000 000
Industridepartementet:		
Byggnadsarbeten för teknisk utveckling m. m.	1 200 000	600 000

Fonden för låneunderstöd. På tilläggsstat II har anvisats 900 000 kr. till lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m. Avskrivningsanslaget bör tas upp med 900 000 kr.

Fonden för statens aktier. På tilläggsstat II har anvisats ett anslag av 24 240 000 kr. för teckning av aktier i bolag för projektering, byggande och drift av fast vägförbindelse mellan Köpenhamn och Malmö. Av anslaget avser 4 milj. kr. ett i förhållande till aktiernas nominella värde överskjutande belopp, 240 000 kr. avser stämpelskatt. Jag tar upp ett avskrivningsanslag av 4 240 000 kr.

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Avskrivning av nya kapitalinvesteringar* i härefter angivna fonder på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 anvisa följande reservationsanslag, nämligen

Statens allmänna fastighetsfond

Justitiedepartementet:		
Polishus m. m.		8 925 000
Byggnadsarbeten för domstolsväsendet		238 000
Vissa byggnadsarbeten för kriminalvården		6 000 000
Nybyggnad i kvarteret Kronoberg i Stockholm		4 750 000
Försvarsdepartementet:		
Anskaffning av vissa skyddsrumsanläggningar		3 873 000
Utbildningsdepartementet:		
Byggnadsarbeten för vissa kulturändamål		4 000 000

Jordbruksdepartementet:

Byggnadsarbeten vid jordbrukets högsolor m. m. 6 000 000

Industridepartementet:

Byggnadsarbeten för teknisk utveckling m. m. 600 000

Fonden för låneunderstöd**Socialdepartementet:**Lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter
för alkoholmissbrukare m. m. 900 000**Fonden för statens aktier****Kommunikationsdepartementet:**Teckning av aktier i bolag för projektering, byg-
gande och drift av fast vägförbindelse mellan
Köpenhamn och Malmö 4 240 000Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrå-
dets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet
Regenten.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

Bilaga 13

AVSKRIVNING AV OREGLERADE KAPITAL-
MEDELSFÖRLUSTER

Utdrag av protokollet över finansärenden hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet den 8 mars 1974.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena ANDERSSON, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, FELDT, SIGURDSEN, GUSTAFSSON, ZACHRISSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler ärende under kommunikationsdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 och anför.

Nedskrivning av statens järnvägars statskapital. I regleringsbrev den 30 mars 1973 för budgetåret 1973/74 avseende investeringsanslaget Järnvägar m. m. har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut (prop. 1973: 1 bil. 8, TU 1973: 2, rskr 1973: 68) medgett att statens järnvägar kompenseras för en räntekostnad av ca 3,4 milj. kr. som är att hänföra till vissa försvarsberedskapsåtaganden. Kompensationen förutsattes ske genom en nedskrivning av det förräntningspliktiga statskapitalet med ca 50 milj. kr.

Statens järnvägar har i skrivelse den 9 januari 1974 lämnat underlag för bestämning av de tillgångar om sammanlagt 50 milj. kr. som bör skrivas ned. Nedskrivningen föreslås ske per den 30 juni 1974 med nedsättning av förräntningsplikten med 3,5 milj. kr. för budgetåret 1973/74.

Departementschefen

Riksdagen har den 14 mars 1973 beslutat att statens järnvägar skall kompenseras för vissa försvarsberedskapskostnader samt att kompensationen sker genom nedskrivning av statens järnvägars statskapital.

Efter samråd med chefen för kommunikationsdepartementet föreslår jag att det förräntningspliktiga statskapitalet för statens järnvägar skrivs ned genom anlitande av fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster. Nedskrivningen bör ske per den 30 juni 1974 och förräntningskravet för innevarande budgetår sättas ned med ett belopp motsvarande räntan på det kapital som skrivs ned.

Jag förordar därför att 50 milj. kr. anvisas som en avsättning till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster.

Under åberopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster* på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74 anvisa ett anslag av 50 000 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

Bilaga 14

Förteckning

över av Kungl. Maj:t hos riksdagen i prop. 1974: 85 begärda anslag på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1973/74.

DRIFTBUDGETEN

A. Egentliga statsutgifter

<i>I. Kungl. hov- och slottsstaten</i>		
A 3	Kostnader för framlidne Hans Maj:t Konung Gustaf VI Adolfs begravning	460 000
<i>III. Utrikesdepartementet</i>		
A 9	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	200 000
<i>IV. Försvarsdepartementet</i>		
A 4	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	300 000
H 10	FN-styrkors verksamhet utomlands, <i>reservationsanslag</i>	49 000 000
<i>V. Socialdepartementet</i>		
A 2	Kommittéer m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 400 000
E 8	Statens bakteriologiska laboratorium: Driftbidrag, <i>reservationsanslag</i>	1 835 000
<i>VIII. Utbildningsdepartementet</i>		
A 2	Kommittéer m. m., <i>reservationsanslag</i>	3 000 000
B 8	Bidrag till Operan och Dramatiska teatern, <i>reservationsanslag</i>	678 000
B 9	Bidrag till Svenska riksteatern, <i>reservationsanslag</i>	500 000
E 24 a	Vissa merkostnader för renhållning och städning, <i>reservationsanslag</i>	1 400 000
<i>IX. Jordbruksdepartementet</i>		
E 12	Fiskeriundersökningsfartyg, <i>reservationsanslag</i>	3 000 000
G 14	Inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor m. m., <i>reservationsanslag</i>	4 000 000
<i>XI. Arbetsmarknadsdepartementet</i>		
B 2	Sysselsättningsskapande åtgärder för arbetslösa, <i>reservationsanslag</i>	50 000 000
B 4	Särskilda åtgärder för arbetsanpassning, <i>reservationsanslag</i>	25 000 000
<i>XIII. Industridepartementet</i>		
A 3	Kommittéer m. m., <i>reservationsanslag</i>	3 300 000
Summa egentliga statsutgifter		144 073 000

B. Utgifter för statens kapitalfonder**II. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar***B. Statens allmänna fastighetsfond***Justitiedepartementet:**

1	Polishus m. m., <i>reservationsanslag</i>	8 925 000
2	Byggnadsarbeten för domstolsväsendet, <i>reservationsanslag</i>	238 000
3	Vissa byggnadsarbeten för kriminalvården, <i>reservationsanslag</i>	6 000 000
4	Nybyggnad i kvarteret Kronoberg i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>	4 750 000

Försvarsdepartementet:

7	Anskaffning av vissa skyddsrumsanläggningar, <i>reservationsanslag</i>	3 873 000
---	--	-----------

Utbildningsdepartementet:

13	Byggnadsarbeten för vissa kulturändamål, <i>reservationsanslag</i>	4 000 000
----	--	-----------

Jordbruksdepartementet:

15	Byggnadsarbeten vid jordbrukets högskolor m. m., <i>reservationsanslag</i>	6 000 000
----	--	-----------

Industridepartementet:

17	Byggnadsarbeten för teknisk utveckling m. m., <i>reservationsanslag</i>	600 000
----	---	---------

*E. Fonden för låneunderstöd***Socialdepartementet:**

1	Lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m., <i>reservationsanslag</i>	900 000
---	--	---------

*Ea. Fonden för statens aktier***Kommunikationsdepartementet:**

1	Teckning av aktier i bolag för projektering, byggande och drift av fast vägförbindelse mellan Köpenhamn och Malmö, <i>reservationsanslag</i>	4 240 000
---	--	-----------

III. Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster

1	Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster	50 000 000
	Summa utgifter för statens kapitalfonder	89 596 000
	Summa för driftbudgeten	233 599 000

KAPITALBUDGETEN**Kapitalinvestering****II. Statens allmänna fastighetsfond****Jordbruksdepartementet:**

17	Byggnadsarbeten vid jordbrukets högsolor m. m.	12 000 000
----	---	------------

IX. Diverse kapitalfonder**Kommunikationsdepartementet:**

3	Sjöfartsverkets fond: Sjöfartsmateriel m. m.	3 400 000
	Summa för kapitalbudgeten	15 400 000

